

Katarzyna Witkowska

Ogólnopolska konferencja naukowa „Synchronia i diachronia – zbliżenia i dialogi. Języki słowiańskie i ich odmiany” (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, 3–4 września 2015 r.)

Prace Językoznawcze 17/4, 144-147

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

przedstawia na przykładzie kolokacji *Anspruch erheben*, jak mogłaby być ona opracowana w słowniku elektronicznym. Opis zaprezentowany przez Wallner, w którym korzystający ze słownika może wykorzystując różnorodne linki wyszukiwać potrzebne mu informacje, byłby z pewnością pomocny uczącym się języka niemieckiego lub studentom i naukowcom zainteresowanym pisaniem prac naukowych w języku niemieckim. Na końcu pracy, po spisie bibliograficznym, został zamieszczony w aneksie szczegółowy opis każdej z kolokacji, sporządzony na podstawie informacji zaczerpniętych z korpusów.

Podsumowując należy stwierdzić, że książka Wallner przedstawia interesujące badanie przeprowadzone w oparciu o korpus zestawiony specjalnie na potrzeby omówionego tu badania. Książka podchodzi do kolokacji z niebadanej jeszcze perspektywy, a wyniki przedstawionych tu badań świetnie wpisują się w lukę w badaniach nad kolokacjami. Praca jest napisana dość zrozumiałym językiem. Można z niej zaczerpnąć informacje nie tylko na temat kolokacji w leksykografii, ale również w glottodydaktyce. Niestety, autorka nie uniknęła błędów redakcyjnych. Nieco dziwić może bowiem numeracja tabel, która rozpoczyna się od nowa w każdym rozdziale, co oznacza, że w książce mamy kilka tabel o numerze 1. Ponadto w spisie bibliograficznym brakuje kilku pozycji, do których autorka odwołuje się w tekście (np. Bitter-Karas 2005; Simunek 2007). Te małe niedociągnięcia nie rzutują jednak na całościową wysoką ocenę pracy.

Joanna Targońska, Olsztyn

Literatura

- Hausmann F.J. (1984): *Wortschatzlernen ist Kollokationslernen. Zum Lehren und Lernen französischer Wortverbindungen*. [In:] *Praxis des neusprachlichen Unterrichts* 3, S. 395–406.
Quasthoff U. (2011): *Wörterbuch der Kollokationen im Deutschen*. Berlin/New York.

Ogólnopolska konferencja naukowa „Synchronia i diachronia – zbliżenia i dialogi. Języki słowiańskie i ich odmiany” (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, 3–4 września 2015 r.)

3–4 września 2015 r. w toruńskim Collegium Maius odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa „Języki słowiańskie i ich odmiany”, będąca szóstym spotkaniem z cyklu „Synchronia i diachronia – zbliżenia i dialogi”. Tematami dotychczasowych edycji były m.in. leksykologia i leksykografia, pragmatyka oraz różne aspekty opisu leksyki. Tegoroczna odsłona wydarzenia organizowana była przez

dr hab. Małgorzatę Gębkę-Wolak, dr Joannę Kamper-Warejko oraz dr Iwonę Kaproń-Charzyńską z Instytutu Języka Polskiego Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Konferencja nieoficjalnie rozpoczęła się już w środę, 2 września. Po południu uczestnicy mogli zwiedzić Toruń z przewodnikiem, a wieczorem – uczestniczyć w pokazie *Fontanny Cosmopolis*. Oficjalne otwarcie obrad miało miejsce dzień później; uczestnicy w pierwszej kolejności mogli wysłuchać czterech wykładów plenarnych, dotyczących wewnętrznego zróżnicowania języków słowiańskich. Prof. dr hab. Alicja Pihan-Kijasowa z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu mówiła o *Ewolucji polszczyzny północnokresowej w XVI–XIX wieku*. Następnie głos zabrał prof. dr., CSc. Vladimír Patráš z Uniwersytetu Mateja Bela w Bańskiej Bystrzycy (Słowacja). Jego rozważania dotyczyły synchroniczno-diachronicznych aspektów współczesnej mowy słowackiej w środowisku wiejskim. Po nim wystąpił dr Artur Czesak z Uniwersytetu Jagiellońskiego, który, omawiając korelacje między językiem śląskim a polszczyzną, próbował udzielić odpowiedzi na pytanie, czy są to dwa niezależne języki, czy język śląski jest odmianą języka polskiego. Obrady plenarne zamknęło wystąpienie dr Donaty Ochman (także z krakowskiej uczelni), której referat koncentrował się wokół pytania, czy wspólnie można mówić o młodzieżowej odmianie polszczyzny.

Obrady w dalszej części pierwszego dnia konferencji podzielone były na dwie sekcje. W sekcji pierwszej omawiano kwestie związane z leksyką i składnią doby średniopolskiej. Dr Lucyna A. Jankowiak z Instytutu Sławistyki PAN zwróciła uwagę na to, jak ważnym źródłem terminologii XVI-wiecznej jest *Słownik Bartłomieja z Bydgoszczy*, a dr Anetta Luto-Kamińska (Pracownia Słownika Polszczyzny XVI wieku IBL PAN) mówiła o tym, jak wiedza specjalistyczna odbija się w języku dawniej i dziś. Następnie mgr Aleksandra Ćwiklińska (z tej samej pracowni) omówiła *składniowe wyznaczniki stylu XVI-wiecznych kazań pogrzebowych*. W drugiej części obrad w sekcji A opisywano problemy związane z wewnętrznym zróżnicowaniem polszczyzny. Dr hab. Michał Głuszkowski z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu wygłosił referat dotyczący tego, czy język mniejszości da się badać przez pryzmat idiolektu. Zagadnienia te omówił na przykładzie rosyjskiej gwary staroobrzędowców w Polsce. Gwara ta stała się również przedmiotem zainteresowania dr Doroty Paško-Konecniak (także z toruńskiego uniwersytetu), która na jej podstawie dokonała analizy wpływu języka otoczenia na gwary wysspowe. Obrady sekcji A w pierwszym dniu konferencji zamknął referat dr. Błażeja Osowskiego z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Wykład ten był próbą odpowiedzi na pytanie, *czy inwentarze dóbr szlacheckich mogą być źródłem do badań dialektologicznych*.

Równolegle do obrad sekcji A odbywała się dyskusja uczestników sekcji drugiej. Pierwsza jej część była poświęcona zjawiskom związanym z leksyką języków słowiańskich – jej wykorzystaniem i sposobami pomnażania. Jako pierwszy głos zabrał dr.h.c. prof. PaedDr. CSc. Pavol Odaloš z Uniwersytetu Mateja Bela w Bańskiej Bystrzycy, który wygłosił referat na temat *Manipulatívnoš' a súvztažnosť metódy populizmu a metódy vytvárania obrazu nepriateľa v minulosti a v súčasnosti*. Drugi z odczytów dotyczył ilościowego porównania siły adaptacji anglicyzmów w języku czeskim i w polszczyźnie. Był to odczyt autorstwa dwu badaczy – prof. dr. hab. Mirosława Bańki z Uniwersytetu Warszawskiego oraz doc. PhD., Ph.D. Diany Svobodovej z Uniwersytetu Ostrawskiego. Pierwszą część obrad sekcji B zakończył wykład dr Barbary Batko-Tokarz z Uniwersytetu Jagiellońskiego, która podzieliła się uwagami na temat typologii tematycznej słownictwa regionalnego. Druga część obrad sekcji B dotyczyła trzech zagadnień. Jako pierwsza głos zabrała dr hab. Lena Mariak, profesor Uniwersytetu Szczecińskiego, która mówiła o *neologizmach w korespondencji prywatnej Henryka Sienkiewicza*. Następnie dr Agnieszka Motyl z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu przedstawiła wyniki swojego rekonesansu badawczego, dotyczącego wileńskiego socjolektu rzemieślniczego. Obrady sekcji B w pierwszym dniu konferencji zakończył wykład dr Joanny Durskiej z Instytutu Języka Polskiego PAN, który był próbą odpowiedzi na pytanie, *czy obrok duchowny jest gatunkiem*. W przerwie między spotkaniami poszczególnych sekcji prelegenci mogli zwiedzić Pracownię Słownika Polszczyzny XVI wieku.

W piątek, 4 września, również obradowano w podzielonych tematycznie sekcjach. Referaty wygłoszone w sekcji A dotyczyły kwestii związanych z polszczyzną dawną. Obrady rozpoczął mgr Mariusz Frodyma z Instytutu Języka Polskiego PAN w Krakowie, który zajął się problemem słownictwa potocznego w polszczyźnie XV w. Kolejny wykład wygłosiła dr hab. Agnieszka Słoboda z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, która analizowała *funkcje składniowe spójników w średniowiecznych tekstach urzędowych*. Następnie dr hab. Arleta Szulc z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu przedstawiła referat na temat: *O odpowiednikach gr. oikos, oidia i innych w tłumaczeniach odzwierciedlonych w cerkiewnosłowiańskich redakcjach Księgi Psalmów*. Obrady sekcji A w drugim dniu konferencji zamknęło wystąpienie pięciu autorów: dr hab. Magdaleny Derwojedowej, dr Joanny Bilińskiej, dr. Witolda Karasia, dr Danuty Skowrońskiej (Uniwersytet Warszawski) oraz dr. Roberta Wołosza (Uniwersytet w Pécsu). Prelegenci, na podstawie przeprowadzonego badania korpusowego, omówili dynamikę zmian ortograficznych w latach 1830–1918.

Referaty zaprezentowane w sekcji B dotyczyły zjawisk związanych ze współczesną polszczyzną. Jako pierwsza głos zabrała dr hab. Iwona Burkacka z Uniwer-

sytetu Warszawskiego, która podzieliła się uwagami na temat urzędowych struktur skróconych. Kolejny referat, autorstwa dr Krystyny Bojałkowskiej z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, był przedstawieniem form trybu rozkazującego występujących we współczesnym polskim języku religijnym. Następnie dr Romana Łapa z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu wygłosiła odczyt pt. *Konwersyjne znaczenia gramatyczne w ustawach prawnych. Zdanie a grupa imienna*. Obrady sekcji B w ostatnim dniu konferencji zakończył referat mgr Katarzyny Witkowskiej z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, dotyczący problemów opisu kategorii trybu w paradygmatach zwrotów frazeologicznych.

Po krótkiej przerwie prelegenci spotkali się na zamykających konferencję obradach plenarnych. Wygłoszono cztery referaty. Pierwszy z nich, autorstwa dwu poznańskich badaczek – dr Doroty Rojszczak-Robińskiej i mgr Doroty Maslej poświęcony był problemowi stylu urzędowego w staropolskich tekstach religijnych. Następnie, w nawiązaniu do uwag poprzedniczek, głos zabrał dr hab. Tomasz Mika, profesor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, który dokonał charakterystyki średniowiecznej polszczyzny. Następnie referat wygłosili prof. dr hab. Ewa Woźniak oraz dr hab. Rafał Zarebski. Autorzy wskazali podstawowe obszary badawcze związane z rolą Kodeksu Napoleona w dziejach języka polskiego. Konferencję zakończył referat dr Doroty Kopcińskiej z Uniwersytetu Warszawskiego dotyczący reprezentacji odmian współczesnej polszczyzny w słowach dnia.

Szóste spotkanie z cyklu „Synchronia i diachronia – zbliżenia i dialogi” cieszyło się dużym zainteresowaniem. W wydarzeniu wzięło udział trzydziestu czterech uczestników, reprezentujących czternaście różnych ośrodków, w tym aż trzy zagraniczne. Kolejną edycję konferencji zaplanowano na początek września 2017 r.

Katarzyna Witkowska, Olsztyn

EUROPHRAS 2015

Komunikat

W dniach 28 czerwca – 1 lipca 2015 r. odbyła się kolejna z cyklicznych konferencji organizowanych przez Europhras – The European Society of Phraseology. Europhras (założone w 1999 r., zrzeszające badaczy frazeologii z różnych państw Europy) zajmuje się popularyzowaniem i wspieraniem badań frazeologicznych, m.in. poprzez publikacje i organizację konferencji. Spotkania takie służą przede wszystkim dyskusji oraz wymianie wiedzy na temat problematyki i zakresu